

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 84.—
za pol leta . R 42.—
za četrt leta . R 21.—
za 1 mesec . . R 7.—

Za Ljubljano mesečno 7 R
za inozemstvo mesečno R 12.—

Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 50

Konec delavskih nemirov v Italiji.

Gibanje italijanskega delavstva, ki se je bilo začelo s tolikšno revolucionarno silo, je nenadoma ponehalo. — Pokret, ki se je zdelo, da hoče zrušiti ves kapitalistični družabni in državni red Italije, se je končal tako tiho in mirno, da morajo delavci drugih dežel strmeti nad tem izidom. Delavstvo, ki se je bilo polastilo z orožjem industrijskih podjetij in postavilo italijanski vladi najtežje mezdne zahteve, se vrača danes brez uspeha na delo. Mesto delavskih svetov in socializacije je dobilo italijansko delavstvo neznanost, malenkostno mezdno povišanje, ki bi ga bilo doseglo brez krvi, brez pouličnih bojov in brez težkih denarnih žrtv, ki jih nosijo danes blagajne strokovnih organizacij. Vodstvo delavskega gibanja ima zavest, in to zavest imajo tudi delavci tujih dežel, da se je veliko proletarsko podvzetje v Italiji končalo s porazom delavstva. Moralni ugled proletarskih organizacij Italije doma in v svetu je težko oškodovan.

Kako je bilo mogoče, da se je to revolucionarno gibanje, ki je vzbujalo v tujini največjo pozornost, tako rečno in žalostno končalo? Najgloblji vzrok teh neuspehov in sploh usodni pogrešek vse delavske taktike italijanskih komunistov tiči v tem, da ne vodijo delavskega pokreta po potrebah lastne dežele, temveč po zunanjepolitičnih vidikih boljševizma. Italijanski delavski voditelji ne izhajajo z domačih delavskih razmer, si ne stavijo vprašanja, kaj bi bilo v danih razmerah izpeljivo in za proletarijat najbolj koristno. Vprašajo se le, kako bi delavsko gibanje Italije največ pripomoglo svetovni revoluciji, kako bi najbolje koristilo svetovni zmagi boljševizma. Svetovna revolucija je zvezda, ki jih vodi že tri leta v vsem njihovem delovanju. Misel svetovne revolucije je pa nekaj negotovega, nezanesljivega, minljivega, je kvečjemu neka možnost ali morda velika ideja, ali pa utopija, ne more pa nikdar biti praktična podlaga vsemu političnemu in strokovnemu delu delavske stranke. Ta velika, a morda varljiva ideja, je pa vsekakor popolnoma nerealna podlaga za mezdna gibanja in mezdne boje. Najbolj prepričevalen dokaz je podal potek in konec velikih stavk v Italiji. Ko so videli italijanski delavski voditelji, da prodirajo ruske boljševiške armade na Poljsko, da se bližajo zmagonošno v sredino Evrope in ogrožajo s tem notranji red vseh zapadnih držav, so mislili, je svetovna revolucija na pohodu in da mora delavstvo Italije začeti v svoji deželi revolucionarno gibanje. Ko je pa bila moč ruskih armad čez noč strta in polomljena, je izgubil ves socialni pokret italijanskega delavstva svoj pomen in svoj smoter in velika osuplost in zadrega se je polotila delavskih množic. Svetovna revolucija je vzela voditeljem pogled za resničnost domačih razmer in povzročila delavstvu in njihovim družinam nesrečo. Napočila je ura, na katero je prebrisani in hladni Giolitti tako željno čakal. Mož je vedel bolje od delavskih voditeljev, kakšna in kolikšna je moč italijanskega delavstva in je spoznal kmalu, da je proletarski pokret neresljivo zabredel. Izrazil je položaj in lopnil brez strahu in brez nevarnosti po najmočnejši stranki države. Končni uspeh komunističnega gibanja so milijonske denarne izgube, oškodovan moralni ugled delavstva in okrepitev predznega meščanskega kapitalizma.

FRANCOSKE ZADEVE.

LDU Pariz, 21. sept. (Wolff) Kakor javlja »Journal«, francoski predsednik Deschanel od včeraj ni zapustil sobe. Širijo se vesti, da se njegovo stanje vedno slabša in da ostane v postelji.

LDU Pariz, 21. sept. (DunKU) Računa se splošno s kabinetom Briand, ki ga vsi meščanski listi pozdravljajo.

Regentov obisk v Sarajevu.

LDU Sarajevo, 21. sept. Že rano zjutraj so se pričele zbirati na vojaškem vežbališču ogromne množice ljudstva, da bi prisostvovali vojaški paradi. Na vojaškem vežbališču so bile postavljene okrašene tribune z dvorno ložo. Na tribunah so bili zbrani dostojanstveniki, predstavniki vlade in mestne občine ter drugih oblasti. V dvorni loži je sedela princezinja Jelena, ki biva incognito v Ilidžu. Na gornji strani vežbališča je bila postavljena fanfara konjeniške garde, za njo pa vojaške enote, gardna konjenica, gardna pehota, navadna pehota, ženijske čete sarajevske garnizije, ruski kadetski zbor, topništvo in konjenica. Ob 9. uri je prijel regent prestolonaslednik na vrancu, ki je bil pokrit z belo odejo, v katero je bila vtkana zlata krona in črka A. Odeja je bila izdelana v tukajšnji tkalnici vezenin. Za kraljevičem namestnikom je prijel oddelek gardne konjenice, prestolonaslednikova suita, banderij v bosenskih narodnih nošah, nato zopet oddelki gardne konjenice. Množica je pozdravljala prestolonaslednika Aleksandra z navdušenimi vzkliki. Kraljevič se je zahvaljeval s smehljajem za prisrčne ovacije. Ko je prišel na spodnji del vežbališča, je zavrnila fanfara, izpred front vojaštva pa so zaorila povelja: »Mirno! Pozdrav na desno!« Prestolonaslednik je v spremstvu generalov Zečevića in Hadžića ter polkovnika Markovića, za katerim je jezdil štab ter ostala vojaška suita, jezdil ob fronti vojaških čet, pri čemer je godba svirala kraljevo himno. Vsako posamezno enoto je pozdravil z »Pomozi Bog, junaci!«, nakar so vojaki gromko odgovarjali »Bog Ti pomaga!« Ko je obšel fronto vojaštva, se je regent postavil ob tribunah ter odzdravljaval množici, ki je bila zbrana na drugi strani vežbališča ter ga navdušeno pozdravljala. Za tem je začela svirati gardna godba. Najprej je prijel poveljnik bosenske divizije polkovnik Čeda Marković s štabom, podal regentu raport ter se postavil ob njegovi levi strani. Zatem je poveljnik celokupne garde polkovnik Živković otvoril defiliranje čet, ki je sijajno izpadlo. Gardne čete so se po končanem defiliranju postavile za tribunami, medtem ko so čete sarajevske posadke odšle z vežbališča. Zatem se je regent odpeljal s predsednikom pokrajinske vlade dr. Srskićem v avtomobilu med sviranjem kraljeve himne in burnimi ovacijami množice s svojim spremstvom v deželni muzej. Tu je prestolonaslednik izrazil svoje zadovoljstvo, nakar se je v avtomobilu odpeljal s predsednikom dr. Srskićem v tobačno tvornico, kjer ga je sprejel ravnatelj tobačne režije g. Dušan Minacki. Regent je izpraševal delavce in delavke o delovnem času, vrsti posla in višini plač. Ko je prestolonaslednik zapuščal tvornico, je izrazil ravnatelju svojo zadovoljnost ter mu naročil, naj to sporoči vsemu delavstvu. Okoli 11.30 se je prestolonaslednik vrnil na dvor. Točno ob dvanajstih je sprejel deputacijo sarajevskih časnika, in sicer predsednika novinarkega društva in glavnega urednika »Narodne Edinosti« Joša Ivaniševića, glavnega urednika »Jugoslavenskega lista« Ivana Besorla, glavnega urednika srbske »Riječi« Steva Kovačiča, glavnega urednika »Pravde« Safirja Efendija Korkuta, urednika »Hrvatske Sloge« Steva Radulovića, urednika »Jugoslavije« dr. Marakovića, glavnega urednika »Glasa Naroda« dr. Ivana Koparja, vodjo tiskovnega urada in urednika revije »Sava« Steva Dmitrovića. Prestolonaslednik se je živahno zanimal za

razmerje časopisja ter je vsakega posameznika v razgovoru vprašal o višini naklade, delovnih moči in ostalih vprašanjih, ki se tičejo tiska. Ob 12.20 se je prestolonaslednik poslovil od časnika, ki so ga, kakor pri vstopu tudi sedaj pozdravili s trikratnim živio-vzklikom. V spremstvu prestolonaslednika sta bila pri sprejemu časnika ministri predsednik dr. Milenko Vesnić in minister dvora Dragimir Janković, ki sta se istotako že pred početkom avdicije živahno zanimala za razmere tiska, življenjske razmere časnika, kakor tudi o višini naklade posameznih listov. Po sprejemu časnika je odšel prestolonaslednik v oficirski dom, kamor je došel ob 12.30. V domu je bil prirejen obed, ki se ga je prestolonaslednik udeležil v družbi častnikov sarajevske posadke. Ob tej priliki mu je deputacija iz Hercegovine poklonila mojstrsko delo naše domače industrije, sabljo s srebrom okovano in z zlatim držajem. Sabljo mu je izročila gospa šmaja Čamalović. Očividno ginjen je prestolonaslednik sprejel dar z besedami: »Zahvalo sprejemam ta lep dar. Obžalujem, ker ne morem ob tej priliki posetiti tudi drage Hercegovine. Sporočite moj pozdrav in zahvalo vašim bratom!« V slavnostni dvorani častniškega doma so nato zaorili viharne vzkliki: Živio! Prestolonaslednik se je nato razgovarjal s posameznimi člani deputacije ter jih izpraševal o razmerah v Hercegovini. Ob tej priliki se je zlasti zanimal za one kraje Hercegovine, ki so največ trpeli radi vojne. — Popoldne se je vršila sokolska slavnost, kateri je prisostvovala velika množica občinstva. Ob 16.30 je prišel na slavnost regent prestolonaslednik. Sokoli so ga sprejeli v špalirju ter ga pozdravili z burnimi vzkliki. Ko je stopil prestolonaslednik na telovadišče, ga je zbrano občinstvo pozdravilo s frenetičnim odobravanjem. Starejšina sarajevskega Sokola, poverjenik za narodno obrambo Stevo Žažula in vodja sarajevske župe z ostalimi predstavniki Sokolstva so pozdravili prestolonaslednika in ga spremili v paviljon, med tem ko je vojaška godba igrala kraljevo himno. Najprej so Sokoli priredili alegorijo osvobođenja od Hoffmanna, nakar so Sokolice iz Mostarja izvajale Vidmarjeve vaje. Prestolonaslednik Aleksander je pozval k sebi g. Žažulo ter mu izrazil svojo zadovoljnost radi lepega izvajanja vaj. Odlikoval ga je v znak priznanja za zasluge na sokolskem polju z redom Belega Orla V. razreda. Medtem so pričeli Sokoli in Sokolice izvajati vaje na orodju ki so žele mnogo odobravanja. Okoli 18. ure je prestolonaslednik med burnimi ovacijami zapustil telovadišče. — Kot poslovilne besede je regent prestolonaslednik Aleksander pred odhodom iz Sarajeva oziroma iz Bosne in Hercegovine, kjer se je nedvomno izkazala lojalnost in udanost prebivalstva kraljevski hiši Karagjorgjevičev, nastopne tople besede: »S kakimi čustvi sem došel v Sarajevo, sem rekel že sinoči v zdravici. Vesel sem, da sem govoril iz srca vseh, ki ljubijo s srcem to zemljo. Tako sem poudarjal, da želim, da vsi bratsko ramo ob rami pristopijo k skupnemu delu. Odhajam iz Sarajeva v ljubezni, katero mi je narod že pred prihodom v Bosno tako obilno izkazal. Nadejam se popolnega jamstva, za bodočnost in zlasti Bosne in Hercegovine. Že drugi sem v vašem glavnem mestu in še nisem mogel preiti skozi vso deželo. Želim, da se mi ta prilika čimprej nudi.«

Sovjeti se bojé iskrene besede.

Kakor poroča po uradnem viru neki graški list, so se vršila s sovjetsko vlado v Rusiji pogajanja zaradi transporta vojnih ujetnikov v domovino. Pri tej priliki je pristala sovjetska vlada na to, da se odpravljajo hitreje tudi pošta, toda s prisavkom, da ne vsebuje kritike razmer in oseb sedanega režima v Rusiji. Za Boga, kaj se pa vendar boje ruski komunisti? Saj je menda vendar njihova uprava najboljša na

celem svetu! Ali morda ne? Oni ljudje, ki nimajo nikdar dovolj obsodilnih besedi glede takozvane »španske inkvizicije«, si svetu ne upajo pokazati lastne uprave! Ali je bila »španska inkvizicija« morda vendar le samo otročja igrača napram sedanjim upravi sovjetov v Rusiji? Ako temu ni tako, zakaj bojazen?

Delavci, ali kaj mislite!

Veliki židovski pokolji v Ukrajini.

LDU Moskva, 21. sept. (Brezlično) Dopisnik »Daily Herald«, ki je prepotoval Ukrajino, poroča svojemu listu, da je pri pogromih, katere so uprizorile Denjkinove in Petljurine čete, našlo smrt 200 tisoč Judov. Ukrajina se nahaja v tako groznem položaju, kakor na primer Nemčija po tridesetletni vojni.

Homatije v Turčiji.

LDU London, 21. sept. (Brezlično) Po poročilih iz Carigrada se grške čete pripravljajo na odhod v Malo Azijo. Zasedle so že Adabazar. Turški nacionalisti se zbirajo pri Kara Hissarju.

LDU London, 21. sept. (Brezlično) »Times« javljajo iz Carigrada, da so turški ministri za trgovino in gospodarstvo, predsednik državnega sveta in šejk in islam odstopili, ker se ne strinjajo s počasnim nastopanjem proti nacionalistom. Sodijo, da je odstop velikega vezirja neizogiben.

Ukrajinski železničarji proti boljševikom.

LDU Dunaj, 21. sept. Ukrajinski tisk. urad javlja iz Tarnova z dne 20. t. m.: Železničarska stavka v pokrajini je splošna, tako da ne vozijo niti vojaški vlaki, stavka je političnega značaja, a tudi gospodarski razlogi igrajo vlogo. Železničarji se branijo sprejemati sovjetski denar, ki ga kmetje bojkotirajo. Podpirani po prebivalstvu, ki izkazuje stavkaiočim najtoplejše simpatije, se upirajo železničarji vsem poveljem, prihajajočim iz Moskve, tako da se v nemajo čisto boji med železničarji in sovjetskimi četami. Prodiranje poljskih in ukrajinskih čet ima precej vzroka v tem, ker boljševiki vsled stavke železničarjev ne morejo svojih čet ojačiti.

Demonstracija komunistov v Berlinu.

LDU Berlin, 21. sept. (DunKU) Danes dopoldne so se v Lustgartnu vršile demonstracije, ki jih je sklicala nemška komunistična stranka. Manifestacij se je udeležilo kakih 1000 oseb, večidel brezposelnih. Nastopilo je 6 govornikov, ki so izjavili, da bo komunistična stranka izdala jutri poziv na splošno stavko, ako bo treba preko drugih delavskih organizacij. Po sklepu demonstracije se je razvil spreved.

Razna poročila.

LDU Zagreb, 21. sept. (Uradno) Do nadaljnje vladne odredbe je prepovedan vsak prehod demarkacijske črte pri Bakru s katerekoli strani. Obmejne oblasti imajo navodila, naj vsak poizkus prekočenja demarkacijske črte preprečijo, četudi s silo. (Opomba LDU: Kakor znano, se je na Reki pojavila črna kuga in so bili doslej že 4 smrtni slučaji.)

LDU Dudimpešta, 21. sept. (MKU) Kakor poroča »Pesti Hirlap«, so se pogajanja med mažarskim ministrskim predsednikom grofom Telekyjem in grofom Štefanom Bethlenom glede izpraznjenega portfelja za zunanje posle končala ugodno, tako da je pričakovati te dni imenovanja grofa Bethlena na to mesto.

LDU Bern, 21. sept. (Švicarska brz. agencija) Zvezni svet je sklenil, da se pristojbine za brzojavni notranji prehod promet od 1. novembra dalje znižajo na polovico.

LDU Dublin, 21. sept. (Reuter) V Scarifu v Irlandiji so uporniki napadli orožniško postajo, pri čemer sta bila ranjena dva orožnika.

LDU Kodanj, 21. sept. (DunKU) Latški brzojavni urad javlja iz Rige od dne

19. t. m.: Zadnja noč je bilo aretiranih več odličnih komunističnih voditeljev. Odkrili so tajen lokal, v katerem so zaplenili mnogo propagandističnih spisov.

LDU Pariz, 21. sept. (Brezzično) Te dni steče nova alpska železnica med Francijo in Italijo. Gradnja te železnice se je začela meseca avgusta 1918.

LDU Washington, 21. sept. (Brezzično) Brezzična postaja v Georgetownu je opazila močan potres v daljavi 3300 milj.

LDU Berlin, 21. sept. (DunkU) Listi javljajo iz Bazla: Po poročilih iz Pariza, bo bruseljska finančna konferenca, ki se bo odprla 24. sept., imela nastopni glavni program: Prvi trije dnevi bodo posvečeni proučevanju splošnega položaja, pri čemer bodo zastopniki posameznih držav govorili vsak 25 minut o gospodarskem in političnem stanju svoje države. Od 28. sept. do 2. okt. se bodo obravnavala ona finančna vprašanja, ki naj služijo kot podlaga finančni upravi vseh držav. Dalje se bodo presojali pismeni predlogi, ki so jih prinesli delegati s seboj in jih tu dalje obdelali, pri čemer upajo, priti do kakih zaključkov.

LDU Praga, 21. septembra. (ČTU) Vest o potopu ladje »Echom«, ki ima na krovu transport češkoslovaških legionarjev, je popolnoma neresnična. »Echom«

je bila dne 10. t. m. v Honolulu in je sedaj na potu v Trst.

LDU Praga, 21. septembra. (ČTU) Danes so se sestali zastopniki socialnodemokratske delavske stranke in sklenili, da bo kongres stranke dne 27. in 28. decembra t. l. Vodstvo stranke so pooblastili, naj z vsemi dopustnimi sredstvi doseže vzpostavitev rednega stanja v stranki. Organa stranke sta samo »Pravo Lidu« in »Večernik«.

LDU Belgrad, 21. septembra. Danes borza radi praznika pravoslavne Male Gospojne ni poslovala. — LDU Belgrad, 21. septembra. Začasni ekonomski komite ministrstva je sklenil, da se srbski monopolni zakon razširi na vso državo. — LDU Curih, 21. septembra. (ČTU) Devize. Berlin 9.75, Holandija 192.75, New York 617, London 21.75, Pariz 41.90, Milan 26.90, Praga 7.90, Belgrad 2.0, Zagreb 5, Budimpešta 2.10, Dunaj 2.70, avstrijske žigosane krome 2.40. — LDU Dunaj, 21. septembra. (ČTU) Devize. Amsterdam 8000, Berlin 498.50, Curih 4100, Kristianija 3700, Kodanj 3700, Stockholm 5150. Valute: Nemške marke 492.50, rumunski lei 515, bolgarski levi 380, švicarski franki 4075, francoski franki 1700, italijanske lire 1090, angleški funti 850, ameriški dolarji 235, carski rublji 280.

Pred mirom med Poljsko in Rusijo.

LDU London, 21. sept. (Brezzično) Poljski viri poročajo, da je vojni minister odredil delno demobilizacijo, ker je z gotovostjo upati na uspeh pogajanj v Rigi in na skorajšnji mir.

LDU Berlin, 21. sept. (DunkU) Iz Rige se poroča, da je predsednik ruske mirovne delegacije Joffe izjavil napram poročevalcu lista »Rigaer Rundschau«, da je med Rusijo in Nemčijo provizoričen mir potreben.

Politične novice.

+ Nasilje nad šolstvom v Vojvodini. Kakor smo poročali, je minister Pribičević nedavno srbski zakon o narodnih šolah raztegnil kratkomalo tudi na Vojvodino. S tem je v živo udaril predvsem katoliško šolstvo in vzbudil med Bunjevci in Šokci največji odpor. Ta čin centralista Pribičevića je tako nezmisljen, da se je oglasilo proti njemu celo novosadsko demokratsko glasilo »Jedinstvo«. Pod naslovom »Srbski šolski zakon v Vojvodini prinaša »Jedinstvo« daljši članek, v katerem se sicer ne spušta toliko v kritiko, vendar navedbe same, pač pa opozarja na zmede, ki morajo nastati, ako se njene določbe ne izpopolnijo in prilagodijo vojvodinskim razmeram. Tu je predvsem člen 23. srbske šolske postave, ki določa, da začno otroci hoditi v šolo v mestih s sedmim, na deželi pa z osmim letom; v Vojvodini pa je doslej veljala šoloobveznost otrok že od 6. leta splošno brez ozira na mesto ali deželo. Srbski zakon pomenja torej za Vojvodino znatno nazadovanje v šolstvu. Dalje določa srbski šolski zakon, da trajajo nauki na ljudski šoli šest let; od tega so pa obvezna le prva štiri leta, peto in šesto leto pa ne; 5. razred se sme sploh otvoriti le tedaj, ako je zanj najmanj 25 učencev; kjer rabijo starši učence 5. in 6. razreda poleti za delo doma, tam se more poletni pouk v teh razredih odpraviti ter se vrši samo v zimskih mesecih. Temu nasproti je bil uveden na vojvodinskih šolah 6 do 8 letni pouk in imajo domalega vse ljudske šole 5. in 6. razred. Tudi tu torej zopet namesto napredka znatno nazadovanje. To je vendar skrajni nezmisel. Potem pa pridejo nešteta zamotana vprašanja o lastništvu šolskih zgradb, zemljišč in naprav, o učiteljskih plačah, kar vse zahteva dolgotrajnih pretresov in pogajanj. Kajti šolstvo v Vojvodini doslej ni bilo enotno urejeno, poleg državnih in občinskih šol so obstajale mnoge zasebne verske šole. Tudi prejšnja ogrska oblast se je ozirala na te posebnosti v Vojvodini in je postopala vedno v soglasju s prizadetimi krajevnimi činitelji ter sklepala z njimi pogodbe. Pribičevićeva naredba pa gre slepo preko vsega tega in hoče s potezo peresa izbrisati vse dosedanje pravice krajevnih činiteljev in jim kratkomalo vzeti njih lastnino. Člankar opozarja, da morajo na ta način nastati neštete zapletene pravde in da se naredba brez primerne izpopolnitve ne da izvesti. Tako si je torej vpletel Svetozar Pribičević s šolsko naredbo za Vojvodino nov slaven list v svoj lovorjev venec. Kako bi neki pri nas izgledala šola, ako bi dobil nad njo neomejeno oblast ta famozni centralist!

+ Razlog, zakaj pada naša krona. Kot poročajo časopisi, si je zveza dunajskih bank stavila za nalogo, da oškoduje kurs naše krone na pariški borzi in sicer z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago od dunajske vlade. Ta spekulacija gre na račun ži-

veža, ki ga misli nakupiti v Jugoslaviji ter se misli na ta način deseterono odškodovati za žrtve, ki jih mora mirno prenesti na pariški borzi. Na naš trg pa misli priti s ceno nabavljenimi kronami. — In mi? Bomo seveda neorganizirani mirno vse to prenašali.

+ Za samostojnost Dunaja. Dunajski občinski svet je 16. t. m. sprejel sklepe, ki zahtevajo, da se v novi ustavi zagotovi mestu Dunaju samostojnost v smislu deželne avtonomije. Ustanovi se samostojna dežela Dunaj, ki bo volila svoje zastopnike v zvezni svet; dunajski župan je obenem deželni glavar in dunajski mestni senat tvori obenem deželno vladno. Sklepe predlože narodni skupščini.

+ Vera in nova »sovjetska« avstrijska armada. V Kremsu se je nedavno vršil katoliški shod. Shoda se je udeležil tudi neki podčastnik v uniformi. Ko je prišel s shoda, je na javnem trgu stopil k njemu »vojaški svetnik« in ga vprašal po imenu in bataljonu, češ, da je s pričami dokazano, da je podčastnik na shodu posebno živahno ploskal in pritrjeval. Podčastnik se je »svetnika« otresele z odločnim odgovorom, da dela zunaj službe, kar je njemu prav. Vendar je pa značilno, da v socialistični avstrijski armadi vohunijo za takimi ljudmi, ki bi svoje versko prepričanje javno pokazali. Tako razumevajo socialni demokrati svobodo prepričanja. No, na Francoskem so svoj čas tudi preganjali častnike, ki niso hoteli zatajiti svoje vere. Ko je pa prišla vojna in je šlo zares, so jim bili verni vojniki dobrodošli. Počakajmo, da vidimo, kako se bo obneslo brezverstvo v avstrijski armadi v resni uri!

+ Učiteljske zadeve. Učitelji iz Ljubljane so zahtevali preko učiteljskega združenja, naj se učitelji uvrste v uradniško pragmatiko.

Dnevne novice.

— Jugoslovansko meso na Dunaju. »Reichspost« dne 15. septembra poroča: »Velika tržnica stoji danes v znamenju velikega dovoza mesa iz Jugoslavije. Lopa in hladilni prostori so že prenapolnjeni, a še vedno prihajajo nove pošiljke.« Toliko živine je torej v Jugoslaviji, a cene so petkrat in desetkrat više nego začasa največjega pomanjkanja v vojni. Prešičevdo meso je za navadnega človeka sploh nedosegljiva slaščica, a mast bo treba začeti meriti z naprstnikom.

— Dvajsetkronski bankovci so v toliki množini v prometu, da jih baje namerava finančni minister potegniti iz prometa. Govorijo, da je tudi mnogo ponarejenih vmes in sicer, da je troje vrst ponaredb. Vendar te govorice še niso pojasnjene.

— Za jugoslovansko Matico so darovali: g. župnik Franc Rajčević, Lucine nad Škofjo loko, 50 K in 300 K v avstr. voj. pos.; ga. Franja dr. Tavčarjeva 1000 K; uradništvo »Atlanta« v počastitev spomina pok.

Vladimirja Pirca 150 K. — Novi člani: 5. crožniška četa v Velikovecu; skupno 235 članov. Posnemajte!

— Brezposelnost v Nemčiji. Po uradnih ugotovitvah je znašalo število brezposelnih oseb v Nemčiji dne 1. t. m. 312.506 mož in 107.279 žensk. Poleg teh dobivajo podporo tudi njihovi svojci, ki štejejo 287.615 oseb.

— Tatvina v hotelu sv. Janeza. Deželno sodišče v Ljubljani je danes obsodilo tri tičke iz Boh. Bistrice v zapor od 2 do 6 mesecev, ker so pokradle najemnici hotela pri sv. Janezu v Bohinjski Bistrici za 2000 K raznega blaga.

— Vlom v trgovino pri Devici Mariji v Polju. Skozi okno so vlomili pri Devici Mariji v Polju neznani tatovi v trgovino Ivana Hladnika in odnesli iz nje blaga v vrednosti 1924 kron. Iz trgovine so odnesli tudi blagajno kakih 200 korakov daleč od hiše pod neki kozolec, kjer so jo odprli, vzeli iz nje 400 do 500 kron denarja; blagajno so pustili na mestu.

— Pri vojaki je kradel. J. O. z Vrhnik je bil vpoklican k orožnim vajam ter bil dodeljen pri konjskem depotu dravske divizije. V tem času je ukradel na škodo erarja štiri vreče ovsu ter več konjskih oprem v vrednosti 2195 kron, od avtomobilov pa odrezal več gumij v vrednosti 13.000 kron. Ko je ravno nameraval ukradene predmete prodati, so ga tukajšnji policijski organi zasačili, blago zaplenili, nje ga pa deli v vojaške zapore.

— Če voznik zadremle. Ivan Vidmar iz Šenčurja je dal trgovcu Matiju Vidmarju telečjo kožo, da mu jo pelje iz Kranja v Šenčur domov. Med potjo je vzel Vidmar na voz Janeza Čebulja iz Voklja in Alojzija Zupana iz Šenčurja. Zupan je na Vidmarjevo prošnjo vzel vajeti v roke, Vidmar je pa zadremal. Čebulj je nato rekel Zupanu, naj si kožo prilastita. Ustavila sta nato konja, Čebulj jo je vrغل z voza v pšenico. Kdo od obeh je odnesel kožo, se ni moglo dognati. Tako je opisala obtožba dogodek. Čebulj je pri razpravi rekel, da on pri celi reči ni nič kriv in da je vrغل kožo Zupan z voza. Zupan je rekel: »Tako bom povedal, kakor na smrt ali pred živim Bogom.« Rekel je, da mu je med vožnjo Čebulj povedal, da je kožo v Kranju ukradel. Ustavil je voz na Čebuljevo prošnjo. Ves čas med vožnjo je Čebulj na vozu klečal. Ljubljansko deželno sodišče je razpravo preložilo v svrhu nadaljnjih poizvedb.

— Iz selških hribov. Kajzarici Mariji Potočnik in njeni 76 letni materi Rozi Potočnik iz Lajš je bilo iz zaklenjene skrinje ukradenih 80 kron denarja in 3 nikelnaste ure. Tatu je Roza Potočnik pri dejanju zasačila in ga vprašala, kaj da dela tam. Odgovoril ji je, da nič hudega in da ima črevlje naprpadaj. Potočnikova je spoznala, da ji neznaneč ponuja njene lastne črevlje v nakup in je zaklicala: »Teh čevljev že ne boste prodajali, ker so moji!« in mu jih je s silo iztrgala; tat je nato izginil. Ubegli tat je približno 20—24 let star, srednje velikosti, bolj gosposko oblečen v rjavo obleko z dolgim suknjičem in črnim klobukom.

— Valute. Dne 21. septembra na zagrebški borzi: 1 dolar 113.50 K; 100 avstrijskih kron 40.50 K; 100 carskih rubljev 125 K; 100 francoskih frankov 765 K; 1 napoleon 412 K; 100 nemških mark 190 K; 100 rumunskih lejev 225 K; 100 italijanskih lir 502 K; 100 češkoslovaških kron 170 K.

Ljubljanske novice.

lj Predstava na »Ljudskem odru«. V nedeljo, dne 26. t. m., ob osmi uri zvečer vprizori Ljudski oder »Sestro Beatrice«, legendo v treh dejanjih, ki jo je spisal Maurice Maeterlinck in se godi v nekem samostanu v srednjem veku. Igra je polna lepote; ne bo žal nikomur, ki si jo ogleda.

lj Za poštnobrojavnega stavbeja komisarja v I. stopnji IX. plačilnega razreda je bil imenovan ing. Ljuboslav Petrovič.

lj Pri finančni prokuraturi v Ljubljani je bil imenovan za pisarniškega oficila v X. činovnem razredu Slavko Kobe, za kancelista v XI. činovnem razredu pa Aleksander Kuhač.

lj Ljubljanski trg. Mesariji zahtevajo odločno povišanje cen za mast in prašičje meso. Na podlagi točnih informacij zahtevajo v Sremu za prašiče 32 do 33 kron za kg žive teže. Transport do Ljubljane stane 2 kroni za 1 kg. Bačka zahteva 31 do 32 K za kg žive teže. Ker pa je tam slabše blago in je transport daljši, so isti stroški. Tako, da stane v Ljubljano postavljen prašič od 35 do 37 kron za kg žive teže. Vzlic tej visoki ceni se še ne more reči, da so došle do cene na kulminacijo. Da ne ostane

Ljubljanski trg brez masti, katere se letos konzumira v posebno veliki meri, se bodo morale nekoliko zvišati cene masti in prašičjemu mesu s 25. septembrom t. l. Zelo občutno primanjkuje v Ljubljani in tudi drugim krajem Slovenije, ki kupujejo v Ljubljani, prvovrstnih mesnih izdelkov v obliki klobas in različnih pastet, kot je to tako udomačeno na Češkem, in deloma že v Avstriji. Pri nas, ko se kolje taka množina prašičev, bi se morali vsi deli kar najintenzivneje izrabiti in nuditi konsumentu res prvovrstno, okusno blago. Naši mesarji pa najraje ostajajo pri starih navadah in se čez kranjsko klobaso težko dvignejo. Bilo bi zelo umestno, ko bi začeli malo premišljevali in se malo učiti od Čehov ter bi v najkrajšem času kaj pozitivnega ukrenili. Prodaja omenjenih izdelkov bi bila zelo ugodna olajšava mali, kakor tudi gostilniški kuhinji. — Jajec na ljubljanskem trgu še vedno ni, tudi če se plačujejo po 2 K. Istotako primanjkuje perutnine. — Tudi krompirja ni, ker se trdovratno zahtevajo visoke cene. Prišel se je že tudi v manjših množinah krompir izvažati. Domači konzumenti se oskrbujejo s krompirjem na deželi z nakupom na debelo. Plačujejo do 1 K 50 vin, za kg. — Dovož gob je prenehal.

lj Sestanek odbornic in zaupnic »Zveze služkinj« (vseh treh skupin) se vrši v četrtek dne 23. t. m. ob pol 9. zvečer v prostorih »Krekove prosvete«, Alojzije-vešče. Tem potom se vabijo vse zaupnice in odbornice, da se zanesljivo udeležijo sestanka.

lj Sestanek skupine (C) se vrši v nedeljo 26. t. m. ob pol 5. popoldne v Šentjakovski prosveti. Vabijo se tem potom vse služkinje šentjakovske, šentjakovske in trnovske župnije, da se v čim večjem številu udeležijo sestanka.

lj Žrtev dela. V pivovarni »Union« v Ljubljani je cirkularna žaga odrezala prste na levi roki 27 letnemu delavcu Ivanu Pipanu iz Torova pri Smledniku. Poškodba je težka.

lj Umrla je včeraj ob 7. uri jutraj na griži gospa Marija Valand, vdova pilarja Valanda, roj. Jernejčič, v starosti 61 let. Pogreb bo jutri (ne danes, kakor je bilo pomotoma naznanjeno v današnjem »Slovencu«), v četrtek popoldne ob pol 2. uri iz deželne bolnice. Naj v miru počiva!

lj Za grižo je umrlo v Ljubljani v preteklem tednu še vedno 9 ljudi, a med njimi je bilo 6 tujcev. Obolelo pa je na griži 14 ljudi (med temi so 4 tujci in 3 vojak).

lj Tedenski izkaz za ljubljansko občino izkazuje za prošli teden 33 smrtnih slučajev (med temi je 15 tujcev) in 24 novorojencev.

lj Okradeni hlapec. Hlapcu Andreju Rajgelnu pri Accettu na Taboru št. 2 je bila ukradena zlata žepna ura z veržico, dva zlata prstana, zlata igla in 32 srebrnih kron. Oškodovan je bil za 3856 kron.

lj Kolo ukradeni je bilo na Gospo- svetski cesti Viljemu Beku. Ima znamko »Britania«.

lj Iz veselja sem se napila, ker sem zopet Ljubljano videla! je rekla na policiji Pavla Malič, ki je izgnana iz Ljubljane, a so jo v soboto našli pijano ležati v tivolskem parku. Na policiji so ji prisodili 5 dni zapore. — Alojzija Lavrič je bila obsojena na 7 dni zapore, ker se je vlačila brez dela po Ljubljani.

lj Okraden mesarski pomočnik. Mesarskemu pomočniku Francu Merviču je bila ukradena obleka v vrednosti 3000 K, mesarju Antonu Slamiču pa suknene hlače, vredne 200 kron.

lj Moško kolo je bilo ukradeni mehaniku Vojtehu Rasborsku. Kolo je znamke »Kinta« in je vredno 2000 kron.

Narodno gledališče.

Drama:
Sreda, 22. sept.: »Anfisa«. D.
Četrtek, 23. sept.: »Za narodov blagor«. E.
Petek, 24. sept.: »Hasanaginica«. A.
Sobota, 25. sept.: »Pygmalion«. Izv.
Nedelja, 26. sept.: »Hasanaginica«.

Izven.
Ponedeljek, 27. sept.: »Anfisa«. B.

Opera:
Sreda, 22. sept.: »Trubadur«. B.
Četrtek, 23. sept.: »Glumači«. »Gozdne vile«. C.
Petek, 24. sept.: »Faust«. D.
Sobota, 25. sept.: »Trubadur«. E.
Nedelja, 26. sept.: »Lepa Vida«. Izv.
Ponedeljek, 27. sept.: Zaprt.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«, Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani

Proda se dobro ohranjen star stroj za krojača. Fr. Štřer, Sv. Petra nasip 53. l. nad.

Auto-

mobili in kolesa
njih deli in oprema
pnevmatika
garaža in delavnica

J. Gorec

Ljubljana
Gospodstva c. 14
Vegova ulica 8.